

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Elena Lisnic, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, în privința inculpatului

*Biriucov Nicolae XXXXXXXX, născut la
xx xxxxxxxxxxx xxxx în s. XXXXXXXX, r-nul XXXXXXXX,
locuitor al or. XXXXXXX str. XXXXXXX XXXXX xx ap. xx,
cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare
instanța de fond: 19.07.2017 – 29.11.2017,
instanța de apel: 26.12.2017 – 21.02.2018,
instanța de recurs: 10.05.2018 – 13.06.2018.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Biriucov Nicolae a fost condamnat în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

Cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2800 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 10 aprilie 2017, orele 19.30, la domiciliul inculpatului Biriucov Nicolae, în cadrul cercetării la fața locului, efectuată cu acordul proprietarului, au fost depistate, conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/2-R-493 din 28.04.2017, masă vegetală uscată, de culoare verde, cu cantitatea de 1,32 gr. care s-a stabilit a fi marijuană, pe pereții unei sticle din masă plastică cu inscripția pe ea „Chișinău”, au fost depistate urme de rășină de canabis, cu cantitatea de 0,033 gr., o seringă în care se afla lichid de culoare cafenie, cu volumul de 2.2 ml., în care a fost depistat opiu acetilat în cantitate de 0,048 gr., materie uscată, masă vegetală uscată, mărunțită, de culoare cafenie, cu greutatea de 590 gr. (188 gr.+192 gr.+ 210 gr.), care reprezintă pai de mac.

Marihuana, rășina de canabis, opiul acetilat și paiul de mac sunt incluse în lista nr. 1, tabelul nr. 1 „Substanțe stupefiante” aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 1088 din 05.10.2004, cu modificările ulterioare, iar cantitatea de 590 gr. de pai de mac, potrivit Hotărârii Guvernului R. M. nr. 79 din 23.01.2006, completată prin Hotărârea Guvernului R. M. nr. 1004 din 24.08.2016, se atribuie la cantități deosebit de mari.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut integral vina, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că aceste probe dovedesc integral vinovăția lui și i-a încadrat acțiunile în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, ca păstrarea ilegală a substanțelor narcotice, fără scop de înstrăinare, în proporții deosebit de mari.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța a statuat că potrivit art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2800 lei – costul raportului de constatare tehnico-științifică din 28.04.2017, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, or, administrarea de probe și probarea vinovăției persoanei, ține de obligația pozitivă a statului.

Prin urmare, este obligația organului de urmărire penală de a colecta probe necesare cu privire la existența infracțiunii și identificarea făptuitorului. Or, potrivit prevederilor art. 28 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul și organul de urmărire penală au obligația, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care sunt sesizate, în modul prevăzut de prezentul cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate.

La fel, ținând cont, că inculpatul nu este angajat în câmpul muncii, are la întreținere 2 copii minori, de alte surse financiare nu dispune, iar suportarea cheltuielilor de către condamnat se va răsfrânge negativ asupra stării materiale ale acestuia, cheltuielile judiciare urmează a fi trecute în contul statului.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Ungheni, Anatolie Gîrbu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasate de la inculpat în beneficiul statutului cheltuielile judiciare în sumă de 2800 lei.

Apelantul a invocat că potrivit art. 229 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Însă, instanța nu a stabilit astfel de circumstanțe, ce ar determina eliberarea condamnatului de la plata cheltuielilor judiciare, dar a decis neîntemeiat neîncasarea din contul acestuia, fără să specifice dacă se trec sau nu în contul statului în dispozitivul deciziei.

CtEDO amintește că art. 6 alin. (1) CEDO garantează fiecărei persoane dreptul ca o instanță să îi determine drepturile și obligațiile civile. Cheltuielile generate de un proces sunt avansate, în primul rând de stat, care se angajează să garanteze justițiabililor dreptul de acces la o instanță independentă, imparțială și care să analizeze pretențiile justițiabililor într-un termen rezonabil. La fel, deși gratuitatea justiției reprezintă „complementul natural” al egalității părților în proces, înfăptuirea serviciului public al justiției implică unele cheltuieli pe care o parte sau părțile le avansează în cursul desfășurării procesului. Deci, faptul că statul avansează cheltuielile generate de un proces, aceasta nicidecum nu înseamnă că cheltuielile judiciare urmează a fi trecute în contul statului, or, sunt anumite cazuri prevăzute de lege, pe care în cazul dat nu le-a constatat și urma să dispună încasarea lor de la condamnat.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța a reținut că cheltuielile suportate pentru efectuarea examinărilor chimice, puse la baza raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/2-R-493 din 28.04.2017 nu pot fi încasate de la inculpat, deoarece sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Or, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

În esența art. 228 Cod de procedură penală, coroborat la art. 229 Cod de procedură penală, este prevăzut că de către condamnat pot fi compensate cheltuieli judiciare suportate de către experți. Celelalte cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat.

Astfel, în cadrul urmăririi penale au fost efectuate examinări chimice, care au fost puse la baza raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/2-R-493 din 28.04.2017, pentru care statul a suportat cheltuieli în mărime de 2800 lei, care au fost ordonate de către organul de urmărire penală, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Totodată, potrivit art. 100 alin. (2) Cod de procedură penală, și art. 6 par. 2 CEDO, sarcina probațiunii este pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de „prezumția nevinovăției”, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a indicat că este neargumentată excluderea încasării de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2800 lei, deoarece cheltuiala respectivă a fost suportată de către stat pentru efectuarea examinărilor chimice, puse la baza raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/2-R-493 din 28.04.2017.

Conform art. 228 alin. (3) Cod de procedură penală, expertului și specialistului li se recuperează costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

Astfel, potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Totodată, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatorii prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat. Or, în circumstanțele descrise, cheltuielile judiciare care au fost suportate de stat în prezenta speță, urmează a fi încasate de la inculpat, care a recunoscut pe deplin vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei

desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Este și de remarcat, că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Totodată, motivele invocate în respectivul recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Astfel, argumentele recurente că: „*prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018 alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatorii prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat. Or, în circumstanțele descrise, cheltuielile judiciare care au fost suportate de stat în prezenta speță, urmează a fi încasate de la inculpat*”, nu au niciun suport juridic, deoarece sentința a fost adoptată

până la modificările din 09.02.2018, deci prima instanță, corect aplicând legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei, iar instanța de apel just s-a condus de prescripția că respectiva normă procesuală penală nouă nu are efect ultraactiv (*pct. 1. - 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar declarat este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Elena Lisnic, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 29 noiembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, în privința inculpatului Biriucov Nicolae XXXXXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco